

P. E. SVINHUFVUDIN MUISTOSÄÄTIÖN TOIMINTAKERTOMUS 1.10.2022–30.9.2023

Muistosäätiön ensisijaisena tehtävänä on Svinhufvudin ja häntä lähellä olevien asioiden esille nostaminen valtakunnallisella tasolla. Säätiön tarkoituksena on isänmaallisten perinteiden vaaliminen ja kehittäminen sekä Svinhufvudin muiston ja elämäntyön säilyttäminen jälkipolville. Säätiö toteuttaa tehtävänsä jakamalla stipendejä ja apurahoja itsenäisyysajan ja sitä edeltäneen ajan historian tutkimiseksi sekä siihen keskeisesti liittyvän P. E. Svinhufvudin osuuden tunnetuksi tekemiseksi julkaisemalla tutkimusta tai avustamalla tutkimuksen julkaisemista sekä vaalimalla muullakin arvokkaalla tavalla Svinhufvudin muistoa. (Säännöt)

Muistosäätiön toimintastrategian avulla jäsenetään toimintaa ja erilaisia tapoja tuoda esille P. E. Svinhufvudin arvo- ja aatemaailmaa ajankohtaisiin teemoihin. Vuosien 2022–2023 painopisteenä on ollut oikeusvaltio -teeman esilläpito. Tulevalla kaksivuotiskaudella 2024–2025 säätiö nostaa esille teemaa aateluus ja suvun perintö. Kotkaniemi-museon näyttelyt, seminaarit, julkaisut ja muu viestintä rakentuvat vuositeeman mukaisesti.

Toimintavuonna 1.10.2022–30.9.2023 säätiö järjesti Helsingissä vuosijuhlan, jonka teemana oli *P. E. Svinhufvud puhemiehenä ja puhemiesinstituutio*. Lisäksi Helsingissä järjestettiin seminaari *Suomalaisen oikeusvaltion rakennuspuita* ja Kotkaniemessä *Kotivara* -päivä. Tilaisuuksien tunnettuisuutta lisättiin tuottamalla kolme niiden teemoista kertovaa podcastia. Säätiö osallistui Kotkaniemi-museon uuden näyttelyn valmisteluun Kotkaniemi-säätiön kanssa.

Hallinto

Muistosäätiön hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi Elinkeinoelämän keskusliiton toimitusjohtaja Jyri Häkämies. Varapuheenjohtajina toimivat hovioikeuden presidentti Jussi Kivinen ja professori Aura Korppi-Tommola, jotka vuosikokous valitsi uudelle kolmivuotiskaudelle 15.12.2022–15.12.2025.

Erovuorossa olleet Sanni Grahn-Laasonen, Anna Munsterhjelm, Jyrki Paaskoski ja Vesa Vares valittiin uudelle kolmivuotiskaudelle 15.12.2022–15.12.2025. Erovuorossa ollut vanhempi neuvonantaja Jan Vapaavuori ei ollut käytettävissä. Erovuoroisen kulttuurineuvos Eero Niinikosken kaudet olivat täynnä eikä häntä voitu valita. Uusiksi jäseniksi hallintoneuvostoon valittiin Imatran kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Anna Helminen, päätoimittaja (eläkkeellä) Tapio Honkamaa, Ritarikuntien kansleri, dosentti Jussi Nuorteva, dosentti Marko Paavilainen, Etelä-Karjalan maakuntajohtaja Satu Sikanen, varatuomari Eino Svinhufvud ja Lappeenrannan kulttuurijohtaja Anu Talka, kaikki kaudelle 2022–2025

Valintojen jälkeen hallintoneuvostossa on puheenjohtajan lisäksi 25 jäsentä.

Muistosäätiön hallituksen puheenjohtajana toimi eduskunnan varapuhemies Paula Risikko. Erovuoroisen dosentti Marko Paavilaisen kaudet ovat täynnä eikä häntä voitu valita uudelleen. Uudeksi jäseneksi hallitukseen valittiin työelämäprofessori Sami Karhu kaudelle 2022–2025.

Hallituksessa on puheenjohtaja Paula Risikon ohella kuusi jäsentä: filosofian tohtori Kalle Virtapohja (varapuheenjohtaja), työelämäprofessori Sami Karhu, filosofian tohtori Kati Katajisto,

dosentti Raimo Savolainen, filosofian maisteri Jenny Thuneberg ja filosofian maisteri Marjo Timonen.

Hallitus kokoontui toimikaudella kuusi kertaa. Lisäksi oli taloustoimikunta sekä työryhmiä valmistelemassa näyttelyä, seminaareja ja tiedotusta. Hallituksessa on monipuolista Suomen historian ja tiedotuksen osaamista, valtiollisen elämän tuntemusta sekä verkostoja.

Asiamiehenä toimi filosofian tohtori Maritta Pohls. Asiamies hoitaa säätiön juoksevat asiat, kokousten valmistelun ja säätiön rahaliikenteen sekä osallistuu talouden hoitoon yhdessä taloustoimikunnan kanssa.

Kirjanpitoa hoiti Elegian Oy. Säätiön tilintarkastajana toimii HJL Tilintarkastajapalvelut Oy (HT Eila Pajunen). Sama toimisto vastaa varatilintarkastajista.

Säätiön vuosikokous

Säätiön hallintoneuvoston vuosikokous järjestettiin 15.12.2022 Eduskunnan Pikkuparlamentissa. Kokoukseen osallistui 12 hallintoneuvoston jäsentä sekä 12 hallituksen jäsentä tai hallintoneuvoston jäseneksi ehdolla olevaa. Kokouksen puheenjohtajana toimi hallintoneuvoston varapuheenjohtaja Aura Korppi-Tommola.

Ennen vuosikokousta laskettiin seppele presidentti P. E. Svinhufvudin patsaalla.

Säätiön vuosijuhla

Säätiön 15.12.2022 Eduskunnan Pikkuparlamentissa järjestämän vuosijuhlan teemana oli *P. E. Svinhufvud puhemiehenä ja puhemiesinstituutio*. Tilaisuuden aluksi Kamarikuoro Kaamoksen lauluyhtye esitti lauluja isänmaalle. P. E. Svinhufvudin muistosäätiön hallituksen puheenjohtaja Paula Risikko avasi tilaisuuden. Eduskunnan kirjaston johtava tietosiantuntija Timo Turja loi *historiallisen katsauksen puhemiesinstituutioon* ja professori Martti Häikiö kertoi *Svinhufvudista ensimmäisenä puhemiehenä*. Kommenttipuheenvuorot esittivät eduskunnan puhemies Matti Vanhanen ja kansanedustaja Paula Risikko. Vuosijuhlaan osallistui 160 henkilöä.

Kirjapalkinto

Vuosijuhlassa luovutettiin P. E. Svinhufvudin muistosäätiön kirjallisuuspalkinto professori Henrik Meinanderille kirjasta *Kansakunnan Kakkonen. Kalevi Sorsan poliittinen toiminta 1969-1993*. Monivivahteisessa elämäkerrassa avataan uusia näkymiä suomalaiseen vallankäyttöön, politiikan julkisuuteen ja taloudelliseen murrokseen siirryttäessä YYA-ajasta kohti EU:ta. Muistosäätiön hallitus antoi myös kunniaininnan teokselle *Kylmästi laskeva mies. Talousvaikuttaja Risto Rytin elämä*, jonka ovat kirjoittaneet Sakari Heikkinen, Antti Kuusterä ja Seppo Tiihonen. Kirja täydentää erinomaisella tavalla lähihistoriamme keskeisten merkkihenkilöiden galleriaa ja kuvaa juuri itsenäistyneen Suomen integroitumista kansainväliseen talousjärjestelmään.

Suomalaisen oikeusvaltion rakennuspuita seminaari 6.7.2023

Muistosäätiö toteutti yhdessä Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen kanssa Kansallismuseon auditoriossa Helsingissä *Suomalaisen oikeusvaltion rakennuspuita* -seminaarin. P. E. Svinhufvudin

muistosäätiön hallituksen puheenjohtaja Paula Risikko ja Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja Janne Salminen avasivat tilaisuuden. Muistosäätiön hallituksen varapuheenjohtaja Kalle Virtapohja esitti professori Martti Häikiön puheenvuoron *Tuomari politiikassa P. E. Svinhufvudista nykypäiviin* ja professori Seppo Hentilä kertoi *Ståhlbergistä suomalaisen parlamentarismen kehittäjänä*. Paula Risikko käytti tilatun kommenttipuheenvuoron. Kahvitauon jälkeen filosofian tohtori Aleksi Ahtola kertoi Kansallisteatterin Ståhlberg-näytelmän käsikirjoituksen taustoittamisesta otsikolla *Tiede taiteen välineenä*. Professori Mia Korpiola analysoi *suomalaisen oikeusvaltion syntyä paikallistasolla K. J. Ståhlbergin oikeudellisen kysymys- ja vastauspalstojen kautta*. Viimeiseksi apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin puhui *suomalaisen oikeusvaltion arjesta laillisuusvalvonnan näkökulmasta*. Seminaariin osallistui noin 100 henkilöä paikan päällä ja etäosallistujina. Seminaarin tallenne oli kesän ajan Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen sivuilla.

Kotivara -päivä Kotkaniemessä 19.8.2023

Muistosäätiö järjesti 19.8.2023 Kotkaniemessä ulkoilmatapahtuman otsikolla *Kotivara -päivä*. Jaana Svinhufvud toivotti Ellen Svinhufvudina vieraat tervetulleiksi. P. E. Svinhufvudin muistosäätiön hallituksen puheenjohtaja Paula Risikko avasi tilaisuuden. Yliopistonlehtori Ritva Kyllin aiheena oli *Jokapäiväinen ruokamme* ja tohtori Kaija Rautavirran *Ruokahuoltoa kriisiaikoina*. Kahvitarjoilun jälkeen Etelä-Karjalan Marttojen kotitalousasiantuntija Riitta Sutinen kuvasi *Kolmen päivän kotivaraa*, Naisten valmiusliiton puheenjohtaja Paula Risikko kertoi *Kotivaraosaamisesta kokonaisturvallisuudessa* ja sotilasprofessori, everstiluutnantti Aki-Mauri Huhtinen *Henkisestä kotivarasta*. Tilaisuuden moderaattorina toimii tohtori Kati Katajisto. Kotivara-päivään osallistui noin 50 henkilöä paikan päällä ja streemin on nähnyt runsas 100 henkilöä. Linkki streemiin on muistosäätiön verkkosivulla, ajankohtaista osiossa.

Tuki Kotkaniemelle

Muistosäätiö tukee Kotkaniemi-museo- ja arkistotoiminnan sisällöllistä kehittämistä, viestintää ja verkostoitumista suunnittelemalla museoon vaihtuvia näyttelyitä, tapahtumia ja seminaareja. Kotkaniemessä oli kesän 2023 aikana runsas 7 000 kävijää, jotka näkivät myös Mäntsälän kapinasta kertovan näyttelyn. Kotkaniemen ajankohtaisesta tilanteesta www.kotkaniemi.fi.

Muistosäätiön hallintoneuvoston jäsen diplomi-insinööri Matti Hirvikallio toimii Kotkaniemi -säätiön hallituksen puheenjohtajana. Kotkaniemi-säätiön hallituksessa Muistosäätiötä edustaa muistosäätiön hallintoneuvoston jäsen tohtori Marko Paavilainen.

Muistosäätiö osallistuu Kotkaniemen uuden kesällä 2024 avattavan *Svinhufvud-suku osana aatelista* käsittelevän museonäyttelyn valmisteluun yhteistyössä Kotkaniemi-museon kanssa. Näyttelyn käsikirjoituksen laati muistosäätiön tilauksesta professori Anu Lahtinen ja näyttelyn toteutuksesta vastaa maisteri Annastiina Löppönen. Näyttely avataan toukokuussa 2024 ja se on esillä kesän 2025 loppuun.

Muistosäätiö jatkoi Kotkaniemi-museon kokoelmatyön rahoittamista. Kokoelmatyö on tärkeä osa Svinhufvudin perinnön vaalimista ja muodostaa perustan museokokoelman hyvälle hallinnalle. Muistosäätiö rahoitti myös Kotkaniemi-museon verkkosivu-uudistusta, jossa synkronisoidaan muistosäätiön ja Kotkaniemen verkkosivut.

Viestintä

Muistosäätiö uudisti liikemerkkinsä, visuaalisen ilmeensä ja verkkopalvelunsa.

Liikemerkin keskeisenä elementtinä on edelleen P. E. Svinhufvudin kasvoprofiili. Visuaalista ilmettä suuntaamaan luotiin graafinen ohje, jossa määritellään säätiön käyttämät värit ja kirjasinlajit sekä mallipohjat viestintään.

Visuaalisen ilmeen mukainen verkkopalvelu www.svinhufvudinmuistosaatio.fi avattiin elokuussa. Uutta verkkopalvelussa on ajankohtaisosio, jonka myötä uutiset, tapahtumat, podcastit ja videot ovat aiempaa näkyvämmiin esillä. Verkkopalvelussa on edelleen paljon aiempaa aineistoa, mm. Svinhufvudin elämäntarina sekä videoita, puheita ja kirjoituksia.

Toimintavuonna otettiin käyttöön myös uusi sähköpostijärjestelmä.

Muistosäätiö lähetti kolme kausitiedotetta ja muita ajankohtaistiedotteita.

Yhteistyössä Menneisyyden jäljillä / maisteri Lotta Vuorion kanssa toteutettiin podcastit: Professori Mia Korpiola, Oikeusvaltion synty paikallistasolla, sukupuolten roolit oikeusvaltiossa, oikeuden käyttäjänä ja kohteena

Maisteri Annastiina Löppönen ja tohtori Maritta Pohls, Kotimuseon elämää ja kotivaraisuutta Yhteiskuntatieteiden tohtori ja Sitran demokratia-asiantuntija Onni Pekonen ja eduskunnan johtava tietoasiantuntija Timo Turja, Säätyvaltiopäivien perintö eduskunnassa
Lisäksi Menneisyyden jäljillä tuotti videon vierailusta Kotkaniemessä Ellenin keittiössä ja puutarhassa

Talous

Säätiön taloudenhoitoa leimasivat P. E. Svinhufvudin elämäntyön muistaminen monin eri tavoin, usein liittyen Kotkaniemen toiminnan tukemiseen.

Taloudenhoitoa valvoo hallituksen päättämin valtuuksin taloustoimikunta, johon kuuluivat hallituksen puheenjohtaja Paula Risikko, Matti Hirvikallio, Sami Karhu, Marko Paavilainen ja Maritta Pohls.

Säätiön hallintokuluissa on oltu säästäväisiä ja sijoitustoiminnassa varovaisia. Säätiön pääomaan pyritään vuosittain lisäämään 20 % säätiön omistamien osakkeiden tuotosta huomioiden kuitenkin säätiön hallituksen päättämät erityistarpeet. Säästämistavoite ei saa vaarantaa säätiön toiminnan tarkoitusta.

Muistosäätiön tilinpäätöksen tulos oli 22 487.37 euroa alijäämäinen. Toiminnan kulut olivat 55 502.19 € ja sijoitus- ja rahoitustoiminnan nettotuotto 33 014.82 €. Säätiön osakkeiden pörssiarvo 30.9.2023 oli 1 141 271,55 €, rahastosijoitus 35 137,71 € ja käteisvaroja oli 40 660.10 €.

Säätiön laskuliikenteen hoiti Elegian Oy yhdessä asiamiehen kanssa ja laskut hyväksyi puheenjohtaja ja asiamies. Puheenjohtajan laskut hyväksyi varapuheenjohtaja.

Säätiön hallituksen ja hallituneuvoston jäsenille ei maksettu kokouspalkkioita eivätkä he ole saaneet säätiöltä avustuksia. Muutkaan säätiön lähipiiriin kuuluvat eivät ole saaneet säätiöltä avustuksia, lainoja tai muita etuuksia. Asiamiehelle on maksettu hänen yhtiönsä kautta korvauksena 8 488.23 euroa.

Alkanut toimintavuosi 1.10.2023–30.9.2024

Muistosäätiö järjestää vuosijuhlan 15.12.2023 klo 14–16.30 Eduskunnan Pikkuparlamentin auditoriossa. Juhlan teemana on *Säätyvaltiopäivien perintö eduskunnalle*. Tilaisuudessa puhuvat professori Henrik Meinander, *Säätyvaltiopäivistä eduskuntauudistukseen* professori Anu Lahtinen, *Aatelissääty ja P. E. Svinhufvud säätyvaltiopäivillä* ja yhteiskuntatieteiden tohtori Onni Pekonen, *Säätyvaltiopäivien perintö eduskunnalle*. Paneelissa keskustellaan eduskunnan työtapojen uudistamisesta.

Muistosäätiö järjestää keväällä 2024 retken Kotkaniemeen tutustumaan uuteen näyttelyyn. Kesällä järjestetään suomalaisia aatelin naisia käsittelevä Ellen kesäpäivä Helsingissä, toteutetaan Svinhufvud-kävely Kulosaareissa ja Svinhufvud-kävelykierros Helsingissä. Svinhufvudin syntymäpäiväjuhla järjestetään 13.12.2024.

Muistosäätiö osallistuu Kotkaniemi-museon uuden näyttelyn valmisteluun Kotkaniemi-säätiön kanssa. Näyttelyn tueksi muistosäätiö valmistelee *Svinhufvudien koti* -kuvakirjan. Säätiö jatkaa Menneisyyden jäljillä podcast-yhteistyötä ja vie eteenpäin Svinhufvud-muistolaattojen toteuttamista.

Allekirjoitukset

Toimintakertomuksen allekirjoitus Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2023

Paula Ristikko puheenjohtaja

Kalle Virtapohja varapuheenjohtaja

Sami Karhu, hallituksen jäsen

Kati Katajisto, hallituksen jäsen

Raimo Savolainen, hallituksen jäsen

Jenny Thuneberg, hallituksen jäsen

Marjo Timonen, hallituksen jäsen